Gemeente Geertruidenberg

Raadsvoorstel

Zaaknummer : 2022020288131

Aan	: Raad van Geertruidenberg
Raadsvergadering	: 2 juni 2022
Agendanummer	:
Onderwerp	: Regiovisie Jeugdhulpregio West Brabant Oost

Voorstel

1. De Regiovisie Jeugdhulpregio West Brabant Oost vast te stellen, met als doel de juiste en beste hulp voor de jeugdige, zo dichtbij mogelijk te organiseren. De regiovisie dient daarmee als basis om:
   a. Een nieuwe wijze van contractering te ontwikkelen, welke bijdraagt aan de doorontwikkeling van het zorglandschap;
   b. Door te ontwikkelen naar een intensievere regionale samenwerking via een nieuwe passende governance-structuur die de effectiviteit van de regionale samenwerking bevordert.
2. Kennis te nemen van de inkoopstrategie Jeugdhulp WBO.

Samenvatting

Sinds 2015 organiseren we in regioverband de niet vrij toegankelijke jeugdhulp die de schaal van een individuele gemeente te boven gaat. In jeugdhulpregio West Brabant Oost (hierna: WBO) werken alle partijen (gemeenten, jeugdhulpaanbieders, onderwijs en andere partners) samen om de kwaliteit en de jeugdhulp op de juiste plek continu te verbeteren. De Regiovisie Jeugdhulpregio WBO is een samenvatting van de waarde van ons collectief. Daarnaast wordt in deze regiovisie de governance beschreven: op welke manier leggen we onze samenwerking vast. Met onze regiovisie voldoen we aan de Norm voor Opdrachtgeverschap (hierna: NvO). Deze regiovisie is noodzakelijk om met een consistente koers de kwaliteit en de effectiviteit van jeugdhulp te verbeteren. In de basis blijft de bedoeling van de jeugdhulp hetzelfde: de ontwikkeling van het kind bevorderen, zijn veiligheid waar nodig te herstellen en problemen van het kind of binnen het gezin te verminderen. Hierdoor kunnen gezinnen en kinderen beter deelnemen aan de samenleving. De verdere ontwikkeling van de transformatieopgave, de ontwikkeling van de jeugdhulpvraag in WBO en de geleerde lessen in voorgaande jaren leiden wel tot nieuwe uitgangspunten op de samenwerking met jeugdhulpaanbieders alsook uitgangspunten ten behoeve van de uitwerking van de inkoopstrategie. Daarnaast verbindt de visie de vijf gemeenten van jeugdhulpregio WBO: Altena, Breda, Drimmelen, Geertruidenberg en Oosterhout. Regionale binding biedt onze jeugdhulpaanbieders een meer efficiënte en effectieve werkwijze.

Inleiding

Vanaf de decentralisatie van de jeugdhulp in 2015 hebben we in jeugdhulpregio WBO hard gewerkt om de jeugdhulp dichtbij en in samenhang te organiseren. We hebben grote stappen gezet om de decentralisatie van de jeugdhulp vloeiend te laten verlopen. De regio kent een passend aanbod van jeugdhulp op lokaal en regionaal niveau en de toegang tot deze hulp is in elk van de vijf gemeenten goed geregeld.

Doorstroom stagneert, diverse knelpunten

Toch zijn we er nog niet. De in- en doorstroom stagneert waardoor de wachtlijsten groeien. Ook blijft het aantal jeugdigen in de jeugdhulp toenemen. We constateren dat er op het vlak van ontschotting tussen verschillende soorten jeugdhulp nog winst te behalen is en dat we momenteel niet de innovatiekracht laten zien die Regio WBO kan hebben. De beschikbaarheid van hulp voor jeugdigen met complexe en specialistische hulpvragen staat onder druk. Ondertussen legt de maatschappij de lat hoog voor opgroeiende jeugd.

De (jeugd)professionals kennen een hoge werkdruk en in de huidige arbeidsmarkt is het lastig om goede professionals aan te trekken en te behouden. Het jeugdhulpstelsel is continu in beweging wat onrust met zich meebrengt. En ook al zijn de passie, inzet en kwaliteit van de jeugdhulpverleners evident, er staat een negatieve spotlight op hun werkveld. Tot slot ligt er een uitdaging in de beheersbaarheid van het (regionale) jeugdhulpstelsel. Het aantal jeugdhulpaanbieders dat zich sterk maakt voor passende jeugdhulp in onze regio groeit snel, hetgeen leidt tot meer schotten tussen verschillende soorten jeugdhulp, minder overzicht over het aanbod en minder gezamenlijk eigenaarschap voor regionale vraagstukken. Juist die veelheid aan aanbieders maakt het lastiger om samen oplossingen te ontwerpen voor de vraagstukken in Regio WBO

Knelpunten zijn niet uniek voor onze regio, maar we moeten er wel wat aan doen
Regio WBO is in bovenstaande knelpunten niet uniek: ze spelen (bijna) in elke jeugdhulpregio, wat de roep om een sterkere regionale samenwerking tussen gemeenten onderling vergroot. In de ledenraadpleging van de VNG is mede vanwege deze knelpunten in 2020 de Norm voor Opdrachtgeverschap aangenomen. Met deze norm spreken gemeenten zich collectief uit dat en hoe ze willen samenwerken. Alle jeugdhulpregio's hebben de opdracht gekregen een regionale visie op de jeugdhulp vast te stellen. Het doel van de Norm voor Opdrachtgeverschap is een duurzame beweging op gang te brengen om kwalitatief goede, beschikbare en betaalbare hulp voor jeugdigen, ouders en gezin te waarborgen. Ook in het licht van de hervormingsagenda jeugd in samenwerking het Ministerie van VWS is het opstellen van een regiovisie een logische stap. In deze agenda worden jeugdhulpregio's uitgedaagd een oplossingsrichting te ontwikkelen en te faciliteren voor de blijvend knellende uitdagingen in het jeugdstelsel. In de regiovisie is rekening gehouden met de uitdagingen van nu op lokaal, (boven)regionaal en landelijk niveau.

Dit zijn de opgaven
Om hier invulling aan te geven en daarmee de kwaliteit en rechtmatigheid van de jeugdhulp continu te verbeteren werkt Regio WBO naast deze regiovisie jeugdhulp aan twee andere opgaven;

- Een intensievere regionale samenwerking (governance);
- Een andere wijze van contracteren (inkoopproces).

Samen vormen deze opgaven het fundament van de beoogde transformatie in het jeugdhulpstelsel.
Met de regiovisie geeft Regio WBO duidelijkheid over de inhoudelijke koers die wij samen met onze ketenpartners willen varen.

Kader
De Regiovisie van jeugdhulpregio WBO versterkt de samenwerking, waardoor we onze wettelijke taken in het kader van de Jeugdwet nog beter kunnen uitvoeren. Het beschikbaar hebben van voldoende en goede hulp voor alle jeugdigen en gezinnen bijvoorbeeld. Maar ook het voorkomen van problematiek (preventie) en het inschakelen, herstellen en versterken van de eigen mogelijkheden en het probleemoplossend vermogen van de jeugdigen en hun omgeving.

De Regio WBO heeft acht leidende principes geformuleerd die duidelijk maken waar de regio voor staat:

1. Hobbels horen bij het leven, jeugdigen hebben het recht om naar eigen vermogen te ontwikkelen;
2. Normaliseren vraagt iets van ons allemaal;
3. Wij kijken naar jeugdigen in hun context (gezinssysteem en omgeving);
4. We bepalen gezamenlijk welke hulp nodig is (jeugdigen, ouders, verwijzers, onderwijs, jeugdprofessionals);
5. Wij houden kleine problemen klein en geven grote problemen passende aandacht;
6. Thuis is de basis;
7. Continuïteit van kwaliteit van hulp en doorgaande ontwikkellijn is het uitgangspunt;
8. Jeugdprofessionals hebben een mooi vak en wij zijn trots op hen

Maatschappelijke ontwikkelingen en ontwikkelingen binnen het jeugddomein vragen om een doorontwikkeling van de opgaves waar we gezamenlijk voorstaan. Met het fundament dat we de afgelopen jaren al hebben opgebouwd en de leidende principes willen we samen met onze strategische partners de komende jaren aan de slag met onze ontwikkelopgaven, voor goede en passende hulp aan de jeugdige zo dichtbij mogelijk.

De ontwikkelopgaven zijn:

- Zo thuis mogelijk;
- Innovatiekracht;
- Participatie jeugdigen;
- Ervaringsdeskundigheid als kracht;
- Onderwijs en jeugd;
- Samenwerking, triage en verwijzen.

Deze ontwikkelopgaven zijn tot stand gekomen in samenspraak met de partners in het jeugdhulplandschap.

Beoogd effect
Regiovisie
De juiste en beste hulp voor de jeugdige, zo dichtbij mogelijk en zo thuis mogelijk. Dát doel staat voor alle partijen in het jeugdhulplandschap van jeugdhulpregio WBO centraal: gemeenten, jeugdhulpaanbieders, verwijzers, ketenpartners en onderwijs voorop. Jeugdigen en gezinnen moeten weten waar zij terecht kunnen voor deskundige ondersteuning voor hun vraagstukken en problemen. Deze steun wordt tijdig en passend geboden door professionals die integraal en effectief samenwerken. Het moet niet uitmaken waar je

als jeugdige aanklopt voor hulp, iedereen wordt benaderd vanuit dezelfde visie en aanpak. Dat is wat we willen bereiken.

Governance
De effectiviteit van de regionale samenwerking neemt toe wanneer er binnen de jeugdhulpregio één samenwerkingsvorm is en er heldere afspraken zijn over wie wat doet, over wat het mandaat van de samenwerking is en wat er lokaal en regionaal georganiseerd wordt. De regiovisie vormt de basis om door te ontwikkelen naar een nieuwe governance-structuur. We ontwikkelen door naar een gemeenschappelijke regeling om sterk en wendbaar te blijven. In deze gemeenschappelijke regeling wordt goed belegd wat de strategische verantwoordelijkheid van gemeenten is en hoe deze wordt vormgegeven. Een gemeenschappelijke regeling benadrukt onze sterke, gezamenlijke identiteit. Met een intensieve regionale samenwerking bereiken we slagkracht en efficiëntie: gezamenlijke bedrijfsvoering, een uniforme contractadministratie, eenduidigheid in verwijzingen en beschikkingen en uniforme kwaliteitscontrole. Uniformiteit zorgt ervoor dat er goed en snel kan worden samengewerkt in het belang van de jeugdige. We gaan richting een vorm van een Gemeenschappelijke Regeling (GR). Over welke variant van een GR komt een advies richting colleges en raden voor de besluitvorming na de zomervakantie.

Contractering
Het stelsel voor jeugdhulp is nog niet zo effectief als we voor ogen hebben. Voor veel ouders en jongeren is het nog lastig om tijdig en ontschot de hulp te krijgen die nodig is. Hoewel budgetten niet leidend moeten zijn in de jeugdhulp, zijn de uitgaven fors toegenomen. We staan als vijf gemeenten in samenwerking met de aanbieders aan de lat om het jeugdhulplandschap efficiënt en effectief te organiseren. De wijze van contractering draagt hieraan bij. Het doel is het aangaan van langdurig, strategisch partnerschap met jeugdhulpaanbieders.
Samenvattend willen we het volgende bereiken:

- Doelmatig kwalitatief goede jeugdhulp binnen het beschikbare budget;
- Een impuls aan de transformatie en innoveren om (organisatorische) knelpunten in het jeugdhulplandschap op te lossen;
- Langdurig, strategisch partnerschap met onze jeugdhulpaanbieders en andere partners, om samen problemen detecteren, erkennen en oplossen;
- Wederzijds vertrouwen in elkaars intenties en ook betrouwbaar zijn om zo de ontwikkelopgaven op te pakken en in te richten zoals een goede poortwachtersfunctie richting jeugdhulplandschap ;
- Werkruimte inrichten voor de (jeugdhulp)professional en regeldruk verlagen.

Argumenten
1.1 Voldoen aan de Norm voor Opdrachtgeverschap
Met de vaststelling van de Regiovisie Jeugdhulpregio West Brabant Oost voldoet de gemeente Geertruidenberg, onderdeel van Jeugdhulpregio WBO, aan de Norm voor Opdrachtgeverschap. In de regiovisie omschrijven we wat onze visie is op de belangrijkste doelstellingen van de norm:

- De beschikbaarheid van de benodigde zorgfuncties borgen;
- Een zorgvuldige transformatie van het zorglandschap realiseren;
- Verminderde bureaucratie door efficiëntere samenwerking.

Om deze doelstellingen te halen leggen we met de regiovisie duurzame afspraken vast over de samenwerking binnen onze jeugdhulpregio, bepalen we een richting voor de langere termijn over wat onze jeugdhulpregio samen doet en waar wij naartoe werken. Een belangrijk onderdeel is ook de verbinding met bovenregionale afspraken en met het lokale beleid en de (lokale) toegang om deze goed aan te laten sluiten op de beschikte jeugdhulp.

1.2 Invulling taken en verantwoordelijkheden in het kader van de Jeugdwet
Het vaststellen van de Regiovisie Jeugdhulpregio West Brabant Oost geeft aanknopingspunten en ontwikkelmogelijkheden om onze taken en verantwoordelijkheden in het kader van de Jeugdwet nog beter uit te voeren. Denk hierbij aan verantwoordelijkheden als:

- Het versterken van het opvoedkundig klimaat in gezinnen, wijken, buurten, scholen en kinderopvang;
- Het voorzien in een kwalitatief en kwantitatief toereikend aanbod van jeugdhulp;
- Het adviseren over en het bepalen en inzetten van de aangewezen vorm van jeugdhulp etc.

1.3 Continu leren en ontwikkelen
De regiovisie WBO geeft richting en ruimte voor koersvaste ontwikkeling. Om voldoende ruimte te houden om in te spelen op landelijke of regionale ontwikkelingen, is een bepaald abstractieniveau vereist. Om dit abstractieniveau te vertalen naar een eenduidige lijn voor de dagelijkse praktijk, is continue reflectie met alle partijen nodig. Indien hier onvoldoende tijd voor genomen wordt, ontstaat het risico in de praktijk ieder een eigen invulling geeft aan de Regiovisie WBO. Dan bereiken we de doelen niet. Dan organiseren we niet de beste hulp, zo thuis en dichtbij mogelijk, op een doel- en rechtmatige wijze. Om dit continue reflecteren en

leren te versterken, wordt het plan leren en ontwikkelen opgesteld. Hierin staan de instrumenten om dit aspect structureel vorm te geven.

Kanttekeningen
Een minder inhoudelijke regiovisie
Indien we geen regiovisie opstellen voldoen we niet aan de Norm voor Opdrachtgeverschap. Een alternatief voor de voorliggende regiovisie is een meer beleidsarme regiovisie, waarbij we enkel het minimale met elkaar afspreken om als Regio WBO de jeugdhulp te organiseren. De ervaring leert dat we dan minder in staat zijn het hoofd te bieden aan de forse opgaven die spelen binnen het jeugdhulpstelsel.

Financiën
De afgelopen jaren hebben de meeste gemeenten, zo ook de gemeente Geertruidenberg, te maken met behoorlijke tekorten op de jeugdhulp. Ook weten we dat er financieel nog uitdagingen liggen voor de toekomst, zoals de voorgenomen bezuinigingen van het kabinet. Wél is de verwachting dat we met de Regiovisie, governance en aanbestedingsstrategie, efficiënter en effectiever onze taak op het gebied van de jeugdhulp vorm kunnen geven.

Communicatie
De communicatie over de regiovisie richting de verschillende stakeholders (bijvoorbeeld de diverse jeugdhulpaanbieders, jeugdigen/gezinnen, scholen, intern, adviesraden etc.) wordt regionaal opgepakt. Hiervoor is een regionale communicatiegroep opgericht, waar ook gemeente Geertruidenberg deel van uitmaakt. Waar nodig vindt er een lokale vertaling plaats. De communicatie richt zich zowel op het proces als op de inhoudelijke veranderingen.

Inclusieve samenleving/Burgerparticipatie
In de totstandkoming van onze regiovisie, spraken we met diverse stakeholders in dialoogsessies om de regiovisie te verrijken en onze leidende principes en ontwikkelopgaven concreet en uitvoerbaar te maken. De regiovisie is van ons allemaal, van eenieder die zich om de jeugdige beweegt. We zijn samen verantwoordelijk voor het jeugdhulpstelsel en willen goede adequate jeugdhulp dichtbij voor onze kinderen jeugdigen. Kortom: samen en met elkaar maken we de jeugdhulp in Regio WBO beter. We zijn in dialoog gegaan met:

- *Jeugdhulpaanbieders en toeleiding (voorliggend veld partners):* Om te zorgen voor aansluiting lokaal en (boven)regionaal;
- *Cliëntenparticipatie/jeugdigen*: De beleving en ervaringen van de jeugdigen en ouders die (jeugd)hulp hebben ontvangen zorgen voor onmisbare input: waar kan het beter?
- *Onderwijs*: Voor aansluiting en verbinding van jeugdhulp en onderwijs;
- *Verwijzers:* In gesprek met jeugdartsen, huisartsen, gemeentelijke toegangen en rechters hoe we de weg naar niet vrij toegankelijke jeugdhulp zo ontschot en efficiënt mogelijk kunnen inrichten;
- *Interne collega's*: collega's Wmo, Participatie, Veiligheid, etc. om te zorgen voor aansluiting en integraliteit;
- Tevens is de regiovisie voorgelegd aan de lokale adviesraad. Op donderdag 10 maart hebben we de adviesraad sociaal domein meegenomen in het proces in de totstandkoming van de regiovisie. Naar aanleiding van deze bijeenkomst heeft de adviesraad sociaal domein hierover een advies gegeven. Dit advies treft u als bijlage aan. De adviesraad sociaal domein heeft een aantal aandachtspunten benoemd. Deze punten moeten blijvend in beeld zijn. Enerzijds maken ze al onderdeel uit van de regiovisie maar anderzijds moeten we ze ook blijvend meenemen in de vervolgstappen, zoals de genoemde ontwikkelopgaven.
  Op regionaal niveau hebben de diverse adviesraden van de gemeenten in de regio WBO op donderdag 7 april een overleg gehad. Op dit moment hebben we hiervan nog geen terugkoppeling ontvangen en is het ons niet bekend of er een gezamenlijk advies wordt opgesteld. Mocht er nog een gezamenlijk advies volgen, wordt u hierover nog geïnformeerd.

Uitvoering
Na de vaststelling van de Regiovisie Jeugdhulpregio West Brabant Oost, gaan we verder aan de slag met onze opgaven rondom de aanbesteding 2023 en de governance. Samenvattend willen we een sterke, gezamenlijke identiteit creëren in een voortdurend veranderend jeugdhulplandschap, zodat we wendbaar zijn en blijven. Het beleggen van rollen en verantwoordelijkheden in heldere communicatie is hierbij cruciaal. Met de Regiovisie stellen we een gedeelde visie op, met de aanbesteding 2023 gaan we naar koersvaste overeenkomsten. De governance zal passen bij de Regiovisie en het strategisch partnerschap.

Bijlagen
1. Regiovisie Jeugdhulpregio West Brabant Oost

2. Advies van de adviesraad sociaal domein
3. Inkoopstrategie regio WBO jeugd

Een ontwerpbesluit bieden wij u hierbij vaststelling aan.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Geertruidenberg,
de secretaris, de burgemeester,

R.C.J. Nagtzaam M. Witte

De raad van de gemeente Geertruidenberg;

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Geertruidenberg.

Gelet op:

Besluit:
De raad besluit:
1. De Regiovisie Jeugdhulpregio West Brabant Oost vast te stellen, met als doel de juiste en beste hulp voor de jeugdige, zo dichtbij mogelijk te organiseren. De regiovisie dient daarmee als basis om:
   a. Een nieuwe wijze van contractering te ontwikkelen, welke bijdraagt aan de doorontwikkeling van het zorglandschap;
   b. Door te ontwikkelen naar een intensievere regionale samenwerking via een nieuwe passende governance-structuur die de effectiviteit van de regionale samenwerking bevordert.
2. Kennis te nemen van de inkoopstrategie Jeugdhulp WBO.

Aldus vastgesteld in zijn openbare vergadering van 2 juni 2022,

Geertruidenberg,

de raad voornoemd,

de griffier, de voorzitter,

drs. K.M.C. Millenaar-Rammelaere M. Witte